

de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs

Aan : Belastingdienst
Van : de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs
Datum : 03-05-2022
Betreft : Uitgangspunten koepelconvenant NOB

1. Inleiding

Sinds vorig jaar zijn de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs (NOB) en de Belastingdienst in gesprek over het doorontwikkelde Horizontaal Toezicht voor Fiscaal Dienstverleners (HT FD) en de vraag of de NOB ten behoeve van haar leden een koepelconvenant zal sluiten. De zorgen en bezwaren van fundamentele aard die de NOB in een conceptmemo heeft geuit zijn inmiddels naar tevredenheid van zowel de Belastingdienst en de NOB besproken en voor beide organisaties voldoende inzichtelijk.

Een koepelconvenant tussen de Belastingdienst en de NOB zal vooral in het belang kunnen zijn van kleine(re) NOB-kantoren die toegang tot HT FD willen voor hun klanten (niet zijnde de 'top 100' of de groep 'grote controleplichtigen'). Grotere kantoren worden in de praktijk, in tegenstelling tot kleine(re) kantoren, in de gelegenheid gesteld zelf een FD-convenant aan te gaan met de Belastingdienst. In het belang van de kleine(re) kantoren en hun cliënten denkt de NOB dat deelname aan HT FD opportuun kan zijn; uiteraard dient het finale plaatje nog aan de leden worden voorgelegd.

In het overleg van 26 januari 2022 zijn de uitgangspunten besproken waaronder de NOB een koepelconvenant zou kunnen aangaan. In dit document worden deze uitgangspunten vastgelegd; deze zijn besproken op 9 februari jl. In dat overleg is afgesproken dat zowel de Belastingdienst als de NOB het memo op onderdelen zullen aanvullen/amenderen. De acties zijn vastgelegd in het verslag. Indien deze uitgangspunten naar tevredenheid van de Belastingdienst en de NOB zijn uitgewerkt, zullen beide organisaties deze voorleggen aan respectievelijk de directies GO en MKB en het bestuur van de NOB. De NOB zal vervolgens ook haar leden raadplegen. Daarna kunnen nadere stappen worden gezet om tot formalisering te komen via een koepelconvenant.

2. Uitgangspunten

2.1 Convenant voor niveau fiscaliteit

HT FD is gedifferentieerd naar drie niveaus: niveau fiscaliteit, niveau juistheid en niveau volledigheid. De keuze voor het niveau is afhankelijk van de omvang en de diepgang van de verrichte werkzaamheden. De NOB meent dat de aard van de werkzaamheden van haar leden-belastingadviseurs over het algemeen met zich meebrengt dat niet kan worden voldaan aan de eisen die in de niveaus juistheid en volledigheid worden gesteld. De NOB wenst dan ook uitsluitend een koepelconvenant aan te gaan voor het niveau fiscaliteit.

2.2.1 Kwaliteitsborging en toezicht door de NOB

De Belastingdienst sluit koepelconvenanten met koepelorganisaties die een bijdrage leveren aan het kwaliteitssysteem van hun leden en kwaliteitseisen stellen aan leden. De koepelorganisatie dient te monitoren of de leden voldoen aan de gestelde kwaliteitseisen. Als een fiscaal dienstverlener lid is van een koepelorganisatie waarmee de Belastingdienst een convenant heeft gesloten, kan de fiscaal dienstverlener een convenant sluiten met de Belastingdienst op basis van het koepelconvenant.

De NOB stelt hoge eisen aan de kwaliteit van haar leden en hun beroepsuitoefening. Dat begint bij de opleidingsvereisten die toegang geven tot het lidmaatschap. Daarna wordt de kwaliteit onder meer gewaarborgd door de gedegen beroepsopleiding voor aspirant-leden, een programma permanente educatie, de jaarlijkse PE-verplichting die eraan bijdraagt dat leden hun vak kennis en de ontwikkelingen in hun vakgebied bijhouden, de in de Code of Conduct neergelegde beroeps- en gedragsregels en het tuchtrecht. De invulling van het begrip kwaliteit en de eisen die daaraan gesteld worden, evolueren permanent. Daarom neemt de NOB, onafhankelijk van de vraag of een koepelconvenant zal worden gesloten, een aantal aanvullende stappen in het ledentoezicht en de beroepsregels, die de vereniging in staat stelt de kwaliteit van de beroepsuitoefening nog verder te verstevigen. Zie voor een toelichting de notitie 'Evolutie ledentoezicht en Tax Governance Code'.

In het kader van HT FD wordt van de NOB als koepel verwacht dat bepaalde kwaliteitseisen worden gesteld aan leden en/of kantoren die willen deelnemen aan HT FD en dat de NOB erop toeziet dat aan deze kwaliteitseisen wordt voldaan. In het kader van deze kwaliteitsborging door de NOB en het toezicht daarop heeft de NOB de onderstaande kaders. Deze kaders worden in de komende periode, onder voorbehoud van instemming van de algemene ledenvergadering, verder uitgebreid.

De Belastingdienst treedt in overleg met de NOB als er twijfel is of onderstaande middelen voor kwaliteitsborging en toezicht door de NOB voldoende zijn. De vraag dient zich aan of de Belastingdienst bij een eventueel hiaat haar toezicht kan uitbreiden.

2.2.2 Lidmaatschapsvereisten

Voorwaarde voor toelating tot het lidmaatschap is dat de fiscaal dienstverlener een universitaire opleiding op doctoraal of masterniveau heeft afgerond. Om de kwaliteit in de uitoefening van het beroep van belastingadviseur te kunnen waarborgen, wordt het werkzaam zijn en opgeleid worden in een NOB-omgeving van groot belang geacht. Daartoe is als toelatingseis opgenomen dat de belastingadviseur verbonden moet zijn aan een NOB-erkende belastingadviespraktijk.

2.2.3 Beroepsopleiding

Alle aspirant-leden volgen verplicht de driejarige, door de Stichting Opleiding Belastingadviseurs (SOB) georganiseerde postacademische Beroepsopleiding Belastingadviseurs. Het programma omvat in totaal 40 dagdelen (halve dagen) cursussen en trainingen en 40 dagdelen voorbereiding.

2.2.4 PE-verplichting en Programma Permanente Educatie

In het belang van een beroepsuitoefening op een kwalitatief hoogwaardig niveau zijn NOB-leden verplicht hun vakkennis en de ontwikkelingen op hun vakgebied en de beroepsuitoefening bij te houden zodat de kennis en vaardigheden die vereist zijn voor de uitoefening van het beroep actueel en op academisch niveau blijven. Daartoe hebben NOB-leden een PE-verplichting die inhoudt dat zij jaarlijks ten minste 20 uur moeten besteden aan permanente educatie. In het kader van het Programma Permanente Educatie organiseert de SOB bijeenkomsten die kunnen worden gevolgd om aan de PE-verplichting te voldoen.

Om te benadrukken dat het bestuur naleving van de PE-verplichting essentieel vindt, is een sanctiebeleid geformuleerd dat naar het oordeel van het bestuur leden de gelegenheid geeft zich te corrigeren, maar dat ook recht doet aan de leden die wel aan de PE-verplichting hebben voldaan. Indien niet wordt voldaan aan de PE-verplichting kan een waarschuwing, een berisping, schorsing of ontzetting uit het lidmaatschap als maatregel worden opgelegd. Volgens de samenwerkingsregels zoals opgenomen in de statuten van de NOB (artikel 11 en 12 van de statuten) is het NOB-leden niet toegestaan samen te werken met belastingadviseurs die geen NOB-lid zijn. Een schorsing of ontzetting uit het lidmaatschap heeft dan ook tot gevolg dat (tijdelijk) niet mag worden samengewerkt met andere NOB-leden.

2.2.5 Wwft

Belastingadvieskantoren dienen over procedures te beschikken om de risico's op witwassen en terrorismefinanciering te beheersen. Dit risicobeleid dient voort te vloeien uit een risicoanalyse van de eigen organisatie, het eigen dienstverleningspakket en de eigen te onderscheiden cliënten(groepen). De NOB heeft een handreiking geschreven die kan dienen als hulpmiddel bij het schrijven van een dergelijk kantoorbeleid.

Met name kleinere kantoren beschikken niet altijd over een speciale compliance-afdeling waar leden met vragen over de Wwft terecht kunnen. Leden met vragen over de toepassing van de Wwft kunnen terecht bij de Servicedesk Wwft van de NOB.

De Wwft bepaalt dat kantoren hun medewerkers en dagelijks beleidsbepalers, voor zover relevant voor hun werkzaamheden, periodiek dienen op te leiden zodat zij in staat zijn een ongebruikelijke transactie te herkennen en een cliëntenonderzoek goed en volledig uit te voeren (artikel 35 Wwft). De NOB heeft gezamenlijk met de NBA een e-learningmodule ontwikkeld die in deze opleidingsverplichting voorziet. De NOB houdt echter geen actief toezicht op naleving van de Wwft en de Wwft e-learning is vanuit de NOB niet verplicht gesteld. Het Bureau Financieel Toezicht houdt toezicht op de naleving van de Wwft.

2.2.6 Code of Conduct

De NOB heeft een Code of Conduct met regels en normen over de wijze waarop de belastingadviseur zijn beroep uitoefent. Deze regels zien op verschillende aspecten van de dienstverlening zoals bijvoorbeeld de onafhankelijkheid tegenover cliënten, geheimhouding,

het op peil houden van de vakbekwaamheid, de beroepsaansprakelijkheid en op financiële aspecten van de dienstverlening aan cliënten.

De bepalingen van de Code of Conduct zijn een voortdurend punt van aandacht waarbij steeds wordt bekeken of zij aanpassing behoeven. Mede als gevolg van de veranderende visie op de rol van de belastingadviseur, zowel in een bredere maatschappelijke context als bij de beroepsgroep zelf, zijn de beroeps- en gedragsregels de afgelopen jaren telkens aangescherpt.

In 2018 is in (de toelichting bij) de Code of Conduct al opgenomen dat een NOB-lid daar, waar redelijkerwijs nodig, ook de maatschappelijke aspecten in het overleg met zijn cliënten betreft. Een voorbeeld daarvan kan zijn dat het NOB-lid met zijn cliënt standpunten van stakeholders over diens fiscale keuzes bespreekt.

2.2.7 De NOB ontwikkelt voor leden die deelnemen aan HT FD een framework voor het proces dat leidt tot de totstandkoming van een aanvaardbare aangifte.

Met het oog op het aangaan van het koepelconvenant zal de NOB voor haar leden en de aangesloten kantoren een framework ontwikkelen dat hen die deelnemen aan het HT FD richting geeft bij de inrichting van de werkprocessen die leiden tot het indienen van een aanvaardbare aangifte.

In de beroeps- en gedragsregels (de Code of Conduct) zal een koppeling worden gemaakt met dit framework zodat het voor de kantoren die zich aanmelden voor HT FD deelname onderdeel wordt gemaakt van de naleving van de beroeps- en gedragsregels en het toezicht daarop.

De NOB zal het framework ontwikkelen en ter bespreking voorleggen aan de Belastingdienst zodat, voordat het koepelconvenant wordt gesloten, voor de Belastingdienst inzichtelijk is hoe het kwaliteitsstelsel van de NOB is vormgegeven en de ijkpunten uit de leidraad zijn ingericht en voor de NOB duidelijk is waaraan het aangifteproces van NOB-leden die deelnemen aan HT FD moet voldoen.

2.2.8 Tuchtrect

De NOB heeft een eigen tuchtrechtspraak, waarin – als daar aanleiding voor is – de praktijkuitoefening van leden wordt getoetst aan de 'eer en waardigheid van het beroep'.

De tuchtrechtspraak treedt in werking als cliënten (of anderen met een belang) ontevreden zijn over de dienstverlening door een NOB-lid en een klacht indienen bij de Raad van Tucht. De tuchtrechtspraak is geregeld in het Reglement Tuchtzaken en in de statuten van de NOB. De tuchtrechtspraak is in eerste instantie in handen van de Raad van Tucht. Tegen een uitspraak van de Raad van Tucht is beroep mogelijk bij de Raad van Beroep. De voorzitters, griffiers en externe leden van zowel de Raad van Tucht als de Raad van Beroep zijn geen lid van de NOB.

Klachten over gewone en aspirant-leden van de NOB kunnen worden ingediend door cliënten, andere personen (mits het hun belang betreft), NOB-leden, het NOB-bestuur, de toezichthouder ingevolge de Wwft en door de Directeur-Generaal van de Belastingdienst. Voor alle

duidelijkheid: het is alleen mogelijk een klacht in te dienen tegen een individueel NOB-lid. Klachten tegen een kantoor zijn niet mogelijk.

2.2.9 Verdergaand toezicht door de NOB op haar leden

Er komt verdergaand ledentoezicht om de kwaliteit van de leden te kunnen bewaken en te beoordelen of belastingadviseurs integriteits- en kwaliteitswaarborgen en, waar relevant, maatschappelijke aspecten afdoende in hun advisering betrekken. Het toezicht ziet primair op de wijze van praktijkvoering en de daarop van toepassing zijnde beroepsregels en andere wet- en regelgeving betreffende het beroep van belastingadviseur.

Concreet worden de volgende stappen voorbereid:

- *Selfassessment gecombineerd met e-learning*

De eerste stap is een verplichte jaarlijkse selfassessment, gecombineerd met de eerdergenoemde e-learning beroeps- en gedragsregels. Dit om leden te ondersteunen hun werkzaamheden naar de geldende standaarden uit te voeren en te stimuleren om te reflecteren op hun eigen professionele handelen. Daarbij verklaart een lid dan dat hij deze regels toepast in de praktijk. Eventueel kunnen andere zaken zoals de PE-verplichting, de status van de beroepsaansprakelijkheidsverzekering, de kantoororganisatie en het werken in lijn met de Wwft en andere toepasselijke wet- en regelgeving daaraan worden toegevoegd.

- *Gestructureerd collegiaal overleg*

Een tweede stap betreft het invoeren van een verplicht gestructureerd collegiaal overleg. Daarin gaat men met elkaar van gedachten wisselen over verschillende aspecten van de praktijkvoering in relatie tot de beroeps- en gedragsregels. Veel NOB-leden nemen nu al deel aan een vorm van collegiaal overleg dat hen in staat stelt te reflecteren op keuzes die in de dagelijkse praktijk worden gemaakt.

Verplicht collegiaal overleg zou betekenen dat ook zelfstandig gevestigde belastingadviseurs, die dat nog niet hebben georganiseerd, al dan niet structureel moeten samenwerken met andere leden. Als alternatief worden door de NOB leden-counsels aangesteld die een aanspreekpunt voor andere leden worden op het gebied van kwesties rondom de beroepsregels. Met deze leden-counsels kunnen NOB-leden van gedachten wisselen over praktijkvraagstukken op het gebied van tax governance.

- *Peer review (steekproefsgewijs), cq ledentoezichtprogramma*

Op basis van een toezichtsprogramma wordt een (steekproefsgewijze) peer review ontwikkeld, danwel wordt een vorm van verplicht intercollegiaal overleg of intervisie ingesteld. Dit beperkt zich tot het voldoen aan de beroeps- en gedragsregels uit de Code of Conduct en ziet niet op de inhoud van fiscale advisering. Voor kleinere kantoren en zelfstandig gevestigde belastingadviseurs, gaat de NOB faciliteren dat men kan samenwerken met andere NOB-leden/kantoren. Er moet nog worden bepaald of er voor verschillende soorten leden verschillende soorten regels moeten gelden.

2.3 Leden zijn verantwoordelijk voor de inhoud en kwaliteit van aangifte

Er is overeenstemming dat de fiscaal dienstverleners (de NOB-leden) verantwoordelijk zijn voor de kwaliteit van de aangifte. De NOB ontwikkelt daarvoor het hiervoor beschreven framework.

2.4 De Belastingdienst is verantwoordelijk voor toezicht op de aangifte

De Belastingdienst is verantwoordelijk voor toezicht op de inhoud van de aangifte en de aanvaardbaarheid daarvan. Daartoe beoordeelt de Belastingdienst steekproefsgewijs of het framework leidt tot een aanvaardbare aangifte door NOB-leden. Door middel van de self assessment monitort de NOB het daadwerkelijk toepassen van het in het framework neergelegde kwaliteitssysteem door de leden die deelnemen aan HT FD.

Indien de Belastingdienst constateert dat een deelnemend kantoor daar structureel niet aan voldoet en dat dat voortkomt uit tekortkomingen in de kwaliteitseisen die door de NOB worden gesteld, zal de Belastingdienst in algemene zin aan de NOB vragen meer aandacht te besteden aan die aspecten. De Belastingdienst ziet de oplossing van tekortkomingen bij de kantoren vooral in de zogenaamde 'leercirkels' (gesprekken waarin aan kantoren feedback wordt gegeven over eventuele tekortkomingen en verbeterpunten).

Door middel van de hiervoor beschreven self assessment monitort de NOB het daadwerkelijk toepassen van het in het framework neergelegde kwaliteitssysteem door de leden die deelnemen aan HT FD.

De Belastingdienst is verantwoordelijk voor toezicht op de inhoud van de aangifte. Daartoe beoordeelt de Belastingdienst steekproefsgewijs of convenantsaangiften (aangiften die zijn ingediend onder een fiscaal dienstverleners convenant) voldoen aan de norm; de aanvaardbare aangifte¹. De Belastingdienst ziet de oplossing van tekortkomingen bij de kantoren, naast de activiteiten die NOB onderneemt op dit terrein, allereerst in de zogenaamde 'leercirkels' (periodieke evaluatiegesprekken waarin aan kantoren feedback wordt gegeven over eventuele tekortkomingen en verbeterpunten). Indien de Belastingdienst constateert dat een deelnemend kantoor structureel niet voldoet aan de norm, dan treedt de Belastingdienst in overleg met de NOB om vast te stellen of dit voort kan komen uit tekortkomingen in de kwaliteitseisen die door de NOB worden gesteld. De Belastingdienst zal alsdan in algemene zin aan de NOB vragen meer aandacht te besteden aan die aspecten.

3. Geheimhouding

¹ De term 'aanvaardbare aangifte' is geen zelfstandig juridisch begrip. Wet- en regelgeving bepalen de eisen waaraan een aangifte moet voldoen. Een belastingplichtige heeft de verplichting en de verantwoordelijkheid om deze wet- en regelgeving na te leven als hij een aangifte opstelt en indient. De term 'aanvaardbare aangifte' heeft dus betekenis in het kader van de belastingcontrole. Met 'aanvaardbaar' wordt invulling gegeven aan de eis van een doelmatige en doeltreffende uitvoering van wet- en regelgeving, zoals verwoord in de permanente opdracht aan de Belastingdienst.

NOB-leden hebben een verplichting tot geheimhouding. Deze verplichting komt voort uit contractuele afspraken tussen belastingadviseurs en hun cliënten maar is ook vastgelegd in de beroeps- en gedragsregels. De geheimhoudingsplicht in de Code of Conduct bepaalt dat deze alleen kan worden doorbroken op basis van een op de belastingadviseur rustende wettelijke verplichting. Mocht de geheimhouding in het kader van HT moeten worden doorbroken dan zou daarvoor een oplossing moeten worden gezocht in de contractuele verhouding tussen belastingadviseur – cliënt en/of in een aanpassing van de beroeps- en gedragsregels. Met vooromschreven inrichting van HT FD waarbij de NOB geen toezicht houdt op de aanvaardbaarheid van de aangifte en er derhalve geen dossierreviews nodig zijn waarbij cliëntinformatie door de belastingadviseur moet worden gedeeld met de NOB, is doorbreking van de geheimhouding in dit kader niet langer aan de orde.

4. Aandachtspunt: kantoren zonder aangiftepraktijk

Horizontaal toezicht via de fiscaal dienstverlener is een proactieve vorm van handhaving die aansluit op de handhavingsstrategie van de Belastingdienst door een omgeving te creëren waarin het maken van fouten zoveel mogelijk wordt voorkomen, door de kwaliteit van de fiscale aangiften van (groepen) bedrijven zoveel mogelijk vooraf te versterken en door de mate en intensiteit van de handhaving aan te passen aan vooraf geborgde kwaliteit van de aangifte. In het strategisch beconoverleg van 25 maart is afgesproken dat de Belastingdienst samen met beroeps-, branche- en koepelorganisaties van fiscaal dienstverleners een plan van aanpak ontwikkelt over eventuele aanvullende mogelijkheden om, buiten het HT FD en buiten de aangiftepraktijk, gebruik te maken van de kwaliteitsstandaarden van deze organisaties.

5. Aandachtspunt: meerwaarde

Uit het onderzoek door Business Monitor naar de relatie met de Belastingdienst dat in 2021 onder de leden van de NOB en het RB is gedaan, blijkt dat de meerwaarde van HT FD niet altijd duidelijk is.

HT via de FD geeft aan wat de logische consequentie is als de FD objectief aantoonbaar kwalitatief goed werk levert. Dat levert hem het volgende op in vergelijking met niet aangesloten FD's:

- Vast aanspreekpunt;
- Toezicht aangepast aan de omvang en de diepgang van de door de FD verrichte werkzaamheden;
- Service levels voor bepaalde processen en bepaalde verzoeken. Dit zijn toezeggingen over de behandeltijd, het beperkt uitvoeren van een aantal controles dan wel het beperkt opvragen van documentatie. Mogelijk is een combinatie van toepassing. Het serviceniveau is gebaseerd op de positieve voorinformatie over de kwaliteit van de fiscaal dienstverlener en over houding en gedrag van de fiscaal dienstverlener en zijn klanten.
- Snel zo veel mogelijk duidelijkheid over de fiscale positie van de ondernemer
- Verbetering van de kwaliteit door periodieke evaluatie om de leercirkel op gang te brengen;
- Maatschappelijke uitstraling en bijdrage.

De Belastingdienst erkent dat de meerwaarde van HT FD in de markt soms onvoldoende duidelijk is. Dat geldt ook voor de stappen die kunnen worden ondernomen als één van de partijen niet aan de verwachtingen voldoet.

Op het HT overleg van 17 maart jongstleden is afgesproken dat de Belastingdienst samen met de koepel-, branche- en beroepsorganisaties van FD's, als onderdeel van communicatie rondom het vergroten deelnamegraad HT, aandacht aan deze onderwerpen zal besteden.

6. Deelname aan HT FD op vrijwillige basis

Het deelnemen aan het HT FD onder het 'koepelconvenant' van de NOB is, evenals het aanmelden van klanten, een vrije keuze en geen verplichting voor de FD. Er zijn geen negatieve gevolgen voor FD's die niet zijn aangesloten bij HT FD noch voor klanten die niet zijn aangemeld door een aangesloten FD. Deelname aan HT FD betekent louter dat de Belastingdienst positieve voorinformatie over de betreffende FD's en de aangemelde klanten heeft en daarom, ten opzichte van de rest van de MKB populatie, het toezicht kan aanpassen. Voor geïnteresseerde ondernemingen is een flyer beschikbaar.

(<https://download.belastingdienst.nl/belastingdienst/docs/flyer-ht-dv4101z1pl.pdf>)